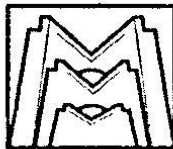

قاعده لاضرر در حقوق خانواده از دیدگاه قرآن کریم

نویسنده
رقبه ارژنگی پور

انتشارات استاد شهریار

تهران، ۱۴۰۳

سرشناسه	: ارزنگی پور، رقیه، ۱۳۴۲ -
عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: قاعده لاضرر در حقوق خانواده از دیدگاه قرآن کریم / نویسنده رقیه ارزنگی پور.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات استاد شهریار، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۸۴۴۴-۳۱-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۰۷] - ۱۱۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: قاعده لاضرر
موضوع	: عسرو حرج -- جنبه های قرآنی
موضوع	: حقوق خانواده (فقه)
موضوع	: حقوق خانواده (فقه) -- جنبه های قرآنی
موضوع	: حقوق خانواده -- جنبه های مذهبی -- اسلام
رده بندی کلاسیک	: BP1۶۹/۵۲
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۳۲۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۸۱۸۵۳۶

قاعده لاضرر در حقوق خانواده از دیدگاه قرآن کریم

نویسنده	: رقیه ارزنگی پور
ناشر	: استاد شهریار
صفحه آرا	: معصومه پورحجازی
چاپ و صحافی	: نسیم
شمارگان	: ۱۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ	: اول - ۱۴۰۳
قیمت	: ۲۴۵ هزار تومان
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۸۴۴۴-۳۱-۴

نشانی: تهران، خیابان مطهری، خیابان فجر، کوچه شهید نظری، پلاک ۳۶، واحد ۶

تلفن تماس: ۰۲۱-۸۸۸۳۱۰۶۵ و ۰۲۱-۸۸۸۳۶۸۷۲

همراه: ۰۹۱۲۲۱۷۷۱۷۶

Email: norooz1347@yahoo.com

مسئولیت صحت مطالب کتاب با مؤلف است.

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

هیچ بخشی از این کتاب بدون اجازه مکتوب از ناشر قابل تکثیر و تولید مجدد به هیچ شکلی

از جمله چاپ، فتوکپی، ریسوگرافی، لوح فشرده، PDF، انتشار الکترونیکی در وبگاه ها،

کانال های اجتماعی، پادکست و صدا در فضای مجازی نیست.

مقدمه

اندیشیدن در عالم آفرینش و پیچیدگی هایش و در عین حال نظم آن و بهره مندی از خلقت زیبا و شگفت آور برای انسانی که هنوز مراحل کمالات را نپیموده است و از اشرف مخلوقاتیش بهره چندانی نبرده بسیار شواست.

انسان از بدو تولد طبعاً آفرینش به فرامین سیستم مغزی خود اطاعت کرده و بدون هیچ دخل و تصرفی سر تعظیم فرود آورد و به فرمان مغز عمل مینماید. با کمی تأمل در می‌یابیم که علاوه بر طبیعت که از بدو پیدایش کارش را اطاعت پذیری از قوانین حاکم بر نظم است، فیزیولوژی انسان نیز دور از اطاعت پذیری از قوانین حاکم بر نظام نمی‌باشد.

سیستم داخلی انسان از مغز فرمان برده است. فانی آن کاملاً مقید است. و همان مغز، فرامینی صادر می‌کند که شخص را وادار می‌کند برای نیل به تکامل و پیشرفت در محیط اجتماعی با انسان‌های دیگر روابط برقرار سازد.

اما از جهتی انسانی که به سر حد کمالات نرسیده و درگیر هوای نفسانی، خودخواهی، تکبر و حسد و... میباشد، باید قوانینی وجود داشته باشد که در جهت نظم عمومی به کار آیند تا همگان در امنیت زندگی کنند. و مسلم است، قانونگذار باید کسی باشد که انسان را و تبعیت کند و این قانونی نیست جز قانون الهی که خالق انسان است و به خوبی واقف شرح حال خلقتش می‌باشد. قوانینی که از سوی خالق هستی صادر می‌شود دارای ثبات و نظم است و تبعیت از آن هیچکس را متوجه ضرر و خسران نخواهد نمود.

خانواده نیز به عنوان اولین اساس جامعه مستثنی نبوده و برای استحکام و ثبات بنیانش می‌بایست از قوانین الهی تبعیت کرده تا نظم و آرامش در محیط خانوادگی حاکم شده و طبق « قاعده لاضرر و لاضرار » از ضرر و خسران پیشگیری نماید.

۲ ♦ قاعده لاضرر در حقوق خانواده از دیدگاه قرآن کریم

هدف اصلی این تحقیق بررسی قاعده لاضرر در خصوص حقوق خانواده از دیدگاه قرآن کریم می‌باشد و گام نهادن در این زمینه که، فقها و علمای برجسته به خاطر اهمیت و ضرورت "قاعده" تفحص نموده‌اند بسیار دشوار است.

فهرست مطالب

۱ مقدمه
۷ فصل اول: کلیات
۷ ۱-۱. مقدمه
۱۰ ۲-۱. تحولات نظریه تقصیر
۱۱ ۱-۲-۱. استفاده از قالب "تقصیر قراردادی"
۱۲ ۲-۲-۱. توسل به اماره تقصیر
۱۲ ۳-۲-۱. دگرگونی مفهوم تقصیر
۱۳ ۳-۱. نظریه‌های مسؤلیت بدون تقصیر
۱۳ ۱-۳-۱. نظریه ایجاد خطر
۱۴ ۲-۳-۱. کار نامتعارف
۱۵ ۴-۱. افزایش نقش دولت به منظور ترمیم نقص "نظریه تقصیر"
۲۱ فصل دوم: مفاهیم
۲۱ ۱-۲. شریعت
۲۳ ۲-۲. فقه
۲۴ ۳-۲. نکاح
۲۴ تعریف نکاح
۲۵ ۴-۲. حقوق
۲۵ ۵-۲. حقوق خانواده
۲۷ ۶-۲. ضرر و ضرار
۳۰ ۷-۲. مفهوم خسارت‌های شخصی

فصل سوم: معرفی اجمالی قاعده لاضرر ۳۱

- ۳۱ معرفی اجمالی قاعده لاضرر
- ۳۱ ۱-۳. معنای ضرر و ضرار
- ۳۱ ۲-۳. معنای «لا» در قاعده لاضرر
- ۳۲ ۱-۲-۳. نظریه مرحوم شیخ مرتضی انصاری
- ۳۳ ۲-۲-۳. نظریه مرحوم محقق خراسانی
- ۳۴ ۳-۲-۳. نظریه مرحوم شریعت اصفهانی
- ۳۵ ۴-۲-۳. نظریه مرحوم نراقی
- ۳۶ ۵-۲-۳. نظریه امام خمینی (قده)
- ۳۸ ۶-۲-۳. تفاوت نظریه مرحوم شریعت اصفهانی و امام خمینی
- ۳۹ ۳-۳. معنای قاعده لاضرر
- ۴۰ ۴-۳. مستندات قاعده
- ۴۰ ۱-۴-۳. عقل
- ۴۰ ۲-۴-۳. کتاب
- ۴۰ ۳-۴-۳. روایات
- ۴۱ ۵-۳. تزامن دو ضرر
- ۴۵ ۱-۵-۳. دفع ضرر از خود با اضرار به غیر
- ۴۷ ۲-۵-۳. تحمل ضرر برای دفع ضرر از غیر
- ۴۹ ۳-۵-۳. تعارض ضررین
- ۵۱ ۴-۵-۳. ضابطه نوعی یا شخصی در تشخیص اقل الضررین

فصل چهارم: قاعده لاضرر در آراء فقها و قوانین ایران ۵۵

- ۵۵ قاعده لاضرر در آراء فقها و قوانین ایران
- ۵۵ ۱-۴. اشاره‌ای به استناد فقها در قاعده لاضرر
- ۵۶ ۱-۱-۴. تترس
- ۵۶ ۲-۱-۴. نهی از منکر و امر به معروف
- ۵۶ ۳-۱-۴. ادای شهادت
- ۵۶ ۴-۱-۴. تزویج به غیر کفو

فهرست مطالب ♦ ۵۰

- ۵۷-۱-۴ فقر شوهر ۵۷
- ۵۷-۱-۴ عیوب خاص در زوجین ۵۷
- ۵۷-۲-۴ قاعده لاضرر در قانون مدنی و اساسی ایران ۵۷
- ۵۸-۱-۲-۴ ارتباط قاعده با برخی از قوانین مسؤولیت مدنی و قانون اساسی ۵۸

فصل پنجم: کارکردهای قاعده لاضرر در فقه و حقوق خانواده ۶۱

- ۶۱ کارکردهای قاعده لاضرر در فقه و حقوق خانواده ۶۱
- ۶۱-۱-۵ سقوط ولایت در صورت امتناع ولی از تزویج سفیه به موجب قاعده لاضرر ۶۱
- ۶۱-۱-۱-۵ سقوط ولایت ولی در ازدواج سفیه ۶۱
- ۶۲-۲-۵ خودداری در برابر پرداخت نفقه به موجب قاعده لاضرر ۶۲
- ۶۲-۱-۲-۵ نفقه ۶۲
- ۶۳-۲-۲-۵ استقلال زن، استفاده از نفقه ۶۳
- ۶۳-۳-۵ حق فسخ نکاح برای زوج در صورت جهل به فقر زوج و ناتوانی از پرداخت نفقه «به موجب قاعده لاضرر» ۶۳
- ۶۵-۴-۵ طلاق زن در فرض غیبت شوهر به مه - قاعده لاضرر ۶۵
- ۶۶-۱-۴-۵ غیبت شوهر بیش از چهار سال ۶۶
- ۶۶-۲-۴-۵ فقه امامیه و غیبت شوهر ۶۶
- ۶۷-۵-۵ طلاق توسط حاکم به موجب قاعده لاضرر ۶۷
- ۶۸-۱-۵-۵ طلاق به درخواست زن ۶۸
- ۷۰-۲-۵-۵ قانون مدنی ۷۰
- ۷۱-۶-۵ قاعده لاضرر و سقوط حق حضانت طفل توسط مادر ۷۱
- ۷۱-۱-۶-۵ سقوط حضانت طفل توسط مادر از دیدگاه فقه و قانون مدنی ۷۱
- ۷۳-۲-۶-۵ وظایف مادر در دوره شیردهی ۷۳
- ۷۶-۳-۶-۵ وظایف پدر در دوره شیردهی ۷۶
- ۸۶-۴-۶-۵ پرداخت هزینه‌های شیردهی ۸۶
- ۸۸-۵-۶-۵ چگونگی از شیر گرفتن کودک ۸۸
- ۹۲-۶-۶-۵ سپردن کودک به دایه ۹۲
- ۹۹-۷-۶-۵ سقوط حضانت طفل توسط مادر از دیدگاه امام خمینی ۹۹

۶ ♦ قاعده لاضرر در حقوق خانواده از دیدگاه قرآن کریم

۷-۵. منع اشتغال زن توسط شوهر به موجب قاعده لاضرر (ماده ۱۱۱۷ ق.م.) ۱۰۰

۷-۵-۱. اشتغال زنان از دیدگاه اسلام ۱۰۰

۸-۵. اختیار کردن مسکن علیحده زن به موجب قاعده لاضرر (ماده ۱۱۱۵ ق.م.) ۱۰۱

فصل ششم: استنتاج ۱۰۳

نتیجه گیری ۱۰۳

پیشنهادات ۱۰۵

فهرست منابع و مآخذ ۱۰۷

کتاب ۱۰۷